

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců Mgr. Davida Hipšra a Mgr. Lenky Krupičkové v právní věci žalobce: **L. Š.**, zastoupený JUDr. Milanem Štúrikem, advokátem se sídlem Výškovická 508/178, Ostrava, proti žalovanému: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 9. 7. 2020, č. j. 62 A 61/2020 - 99,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozsudkem identifikovaným ve výroku tohoto rozhodnutí Krajský soud v Brně (dále též „krajský soud“) zamítl žalobu žalobce na ochranu před nezákonným zásahem podle § 82 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Žalobce nezákonný zásah spatřoval v tom, že: žalovaný neodeslal podklady stran žalobcova pojištění v České republice za období od 1. 2. 1993 do 15. 4. 2014 Sociální pojišťovně – ústředí Bratislava; žalovaný zastavil vyplácení starobního důchodu žalobci ve výši 6 033 Kč měsíčně; žalovaný neoprávněně zadržel a nevyplatil částku 124 497 Kč; žalovaný neposkytl výpočet této částky; a žalovaný nepřihlásil žalobce k účasti na zdravotním pojištění.

[2] Krajský soud v rozsudku s poukazem na obsah správního spisu zejména uvedl, že žalovaný podklady k žalobcova pojištění v ČR za období od 1. 2. 1993 do 15. 4. 2014 Sociální pojišťovně – ústředí Bratislava odeslal, tuto část žaloby proto nelze shledat důvodnou. V souvislosti s odkazem žalobce na čl. 20 Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení ze dne 29. 10. 1992 (dále též „smlouva“) vyslovil, že pokud žalobce nesouhlasí se stanovením doby zabezpečení, pak je namíste správní žalobou brojit proti rozhodnutí, které dobu zabezpečení žalobce stanoví. K zastavení vyplácení starobního důchodu krajský soud uvedl, že výplata starobního důchodu žalobci byla dočasně pozastavena v reakci

na jeho žádost o změnu účtu a změnu výplatního termínu plateb starobního důchodu. Tato žádost ale neobsahovala všechny potřebné informace a nebyla zcela srozumitelná. Jelikož žalobce ani na výzvu žalovaného neodstranil nesrozumitelnost své žádosti ohledně bankovních údajů a současně nedoložil úředně ověřený tiskopis předmětného potvrzení, žalovaný v souladu s § 116 zákona č. 582/1991Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (dále též „zákon o sociálním zabezpečení“) zastavil výplatu žalobcova důchodu. Dle krajského soudu nelze tento postup považovat za nezákonný zásah. Ani v použití částky 124 497 Kč z doplatku žalobcova důchodu na částečnou úhradu pohledávky krajský soud neshledal nezákonný zásah. Žalovaný byl v dané situaci vázán příkazem soudního exekutora. Jestliže žalobce nesouhlasí s příkazem exekutora, je na něm, aby proti tomuto příkazu brojil k tomu určenými právními prostředky ochrany. Krajský soud dále konstatoval, že vyúčtování, kterým byla částka 124 497 Kč jako doplatek důchodu žalovaným stanovena, je obsahem správního spisu. K otázce zdravotního pojištění žalobce krajský soud uvedl, že skutečnost, že žalobce není od 21. 2. 2020 účasten na zdravotním pojištění, nelze přičítat k tíži žalovanému. Krajský soud proto žalobu jako nedůvodnou podle § 87 odst. 3 s. ř. s. zamítl.

II.

[3] Proti uvedenému rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost. Dle stěžovatele je rozsudek krajského soudu nepřezkoumatelný pro nesrozumitelnost a pro nedostatek důvodů. Stěžovatel je přesvědčen, že mu vznikl nárok na starobní důchod na Slovensku podle čl. 11 smlouvy. Krajský soud však nesprávně aplikoval čl. 20 smlouvy, přičemž nevysvětlil důvody, ze kterých neaplikoval čl. 11 smlouvy. Krajský soud se pak nevyjádřil ani k námitkám, že žalovaný dne 4. 11. 2019 vydal rozhodnutí z vlastní iniciativy a v rozporu se smlouvou, a že o námitkách proti tomuto rozhodnutí žalovaný nerozhodl. Stěžovatel vyjádřil nesouhlas s tím, že mu žalovaný od 16. 10. 2019 nevyplácí starobní důchod, a že použil částku 124 497 Kč na úhradu pohledávky K. P., ačkoli tato pohledávka již byla uspokojena v rámci exekučního řízení vedeného na Slovensku.

III.

[4] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

IV.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

[6] Kasační stížnost není důvodná.

[7] Nejvyšší správní soud předesílá, že stěžovatel v kasační stížnosti uplatnil povětšinou argumentaci poukazující na nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu a nikoliv na nesprávnost jeho závěrů stran nenaplnění podmínek pro konstatování nezákonného zásahu (§ 82 a násl. s. ř. s.). V tomto ohledu zůstal v kasační stížnosti povětšinou v rovině obecných tvrzení.

[8] Kasační stížnost je opravný prostředek proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu (§ 102 s. ř. s.). Předmětem přezkumu může být toliko to, zda rozhodnutí krajského soudu k námitkám uvedeným v kasační stížnosti ob stojí. Nejvyšší správní soud je přitom povolán

pokračování

pouze k přezkumu v rozsahu vymezeném stěžovatelem. Řízení o kasační stížnosti je totiž ovládáno zásadou dispoziční. Obsah, rozsah a kvalita kasační stížnosti předurčují obsah, rozsah a kvalitu následného soudního rozhodnutí. Je-li tedy kasační stížnost kuse zdůvodněna, je tak předurčen nejen rozsah přezkumné činnosti soudu, ale i obsah rozsudku soudu. Soud není povinen ani oprávněn domýšlet argumenty za stěžovatele. Takovým postupem by přestal být nestranným rozhodčím sporu, ale přebíral by roli advokáta (srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008 - 78 a rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2012, č. j. 1 Afs 57/2011 - 95, ze dne 22. 4. 2014, č. j. 2 Ads 21/2014 - 20, ze dne 27. 10. 2010, č. j. 8 As 22/2009 - 99, ze dne 18. 6. 2008, č. j. 7 Afs 39/2007 - 46, ze dne 17. 12. 2008, č. j. 7 As 17/2008 - 60). Optikou uvedeného nahlížel na vznesenou kasační argumentaci a neshledal ji důvodnou.

[9] Nejvyšší správní soud se předně zabýval tvrzeními stěžovatele poukazujícími na nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Bylo by totiž předčasné zabývat se právním posouzením věci samé, bylo-li by současně napadené rozhodnutí krajského soudu skutečně nepřezkoumatelné.

[10] Jak vyplývá z konstantní judikatury Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu, má-li být soudní rozhodnutí přezkoumatelné, musí z něj být patrné, jaký skutkový stav vzal soud za rozhodný, jakým způsobem postupoval při posuzování rozhodných skutečností, proč považuje právní závěry účastníků řízení za nesprávné a z jakých důvodů považuje argumentaci účastníků řízení za nedůvodnou (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, a ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06, a rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2Azs 47/2003 - 130, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, ze dne 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004 - 62, a ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008 - 75). Meritorní přezkum rozsudku je tak možný pouze za předpokladu, že se jedná o rozhodnutí srozumitelné, které je opřeno o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč soud rozhodl tak, jak je uvedeno v jeho výroku.

[11] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek a dospěl k názoru, že není nepřezkoumatelný. Z jeho odůvodnění je zřejmé, z jakého skutkového stavu krajský soud vyšel, jak vyhodnotil pro věc rozhodné skutkové okolnosti a jak je následně právně posoudil. Rozsudek je řádně odůvodněn a je plně srozumitelný. Z rozsudku vyplývají důvody, které krajský soud vedly k zamítnutí žaloby. Nesouhlas stěžovatele s odůvodněním a závěry napadeného rozsudku nezpůsobuje jeho nepřezkoumatelnost (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 11. 2013, č. j. 2 As 47/2013 - 30, a ze dne 29. 4. 2010, č. j. 8 As 11/2010 - 163). Zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je vyhrazeno těm nejzávažnějším vadám rozhodnutí, kdy pro absenci důvodů či pro nesrozumitelnost skutečně nelze rozhodnutí meritorně přezkoumat (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 92/2012 - 45, či ze dne 29. 6. 2017, č. j. 2 As 337/2016 - 64). Takovými vadami rozsudek krajského soudu netrpí.

[12] Stěžovatel nepřezkoumatelnost rozsudku konkrétně spatřoval v tom, že krajský soud v rozsudku nevysvětlil důvody, pro které neaplikoval čl. 11 smlouvy, přičemž na základě tohoto článku by dle stěžovatele krajský soud musel dospět k závěru, že stěžovateli vznikl nárok na starobní důchod na Slovensku. Nejvyšší správní soud nemohl stěžovateli přisvědčit. Krajský soud se v rozsudku zabýval skutečnostmi, které stěžovatel označil jako nezákonný zásah do svých práv ve smyslu § 82 a násl. s. ř. s. Pokud jde o odkaz na čl. 11 smlouvy, stěžovatel jej v žalobě uvedl v souvislosti se svým nesouhlasem se stanovením doby zabezpečení, kdy požadoval příznání starobního důchodu na Slovensku. Krajský soud se k této námitce vyjádřil na straně 3

svého rozsudku, kde uvedl, že proti nesprávnému stanovení doby zabezpečení lze brojit žalobou proti rozhodnutí, které dobu zabezpečení stanoví, nikoli žalobou na ochranu před nezákonným zásahem. Jestliže stěžovatel dále namítal, že se krajský soud nevyjádřil k jeho námitkám, že žalovaný dne 4. 11. 2019 vydal rozhodnutí z vlastní iniciativy a v rozporu se smlouvou, a že o námitkách proti tomuto rozhodnutí žalovaný nerozhodl, Nejvyšší správní soud mu nemohl přisvědčit. Stěžovatel na rozhodnutí ze dne 4. 11. 2019 v žalobě poukazyval v souvislosti se svými námitkami, že žalovaný stěžovateli neoprávněně nevyplácí jeho starobní důchod. K této otázce se krajský soud rovněž vyjádřil na straně 3 a 4 napadeného rozsudku, kde vyložil, že výplata stěžovatelova důchodu byla pozastavena v důsledku toho, že stěžovatel neodstranil vady své žádosti ze dne 2. 9. 2019 o změnu účtu a změnu výplatního termínu plateb starobního důchodu a zároveň nedoložil úředně ověřený tiskopis. Tento tiskopis je přitom dle § 116 odst. 3 zákona o sociálním zabezpečení podmínkou pro vyplácení důchodu oprávněným, kteří se obvykle nezdržují na území ČR, tj. i stěžovateli. Krajský soud proto vyhodnotil, že postup žalovaného, který stěžovatele opakovaně vyzval k vyjasnění jeho žádosti a k předložení tiskopisu, a až v návaznosti na pasivitu stěžovatele v souladu s § 116 odst. 5 zákona o sociálním zabezpečení zastavil vyplácení důchodu, nelze považovat za nezákonný zásah. Nejvyšší správní soud toto vypořádání ze strany krajského soudu shledává dostatečným a přezkoumatelným. Pro úplnost lze doplnit, že žalovaný rozhodnutí ze dne 4. 11. 2019 nevydal z vlastní iniciativy, ale v návaznosti na informace poskytnuté stěžovatelem o jeho posledním zaměstnavateli před rozpadem federace, které měly za důsledek změnu vyhodnocení stěžovatelových pojistných dob na území SR a ČR. Lze rovněž doplnit, že o námitkách stěžovatele proti tomuto rozhodnutí žalovaný rozhodl, a to rozhodnutím ze dne 9. 12. 2019, č. j. X. Ani žádnou další část rozsudku krajského soudu nepovažuje zdejší soud za nepřezkoumatelnou.

[13] Nejvyšší správní soud neshledal důvodné ani námitky poukazující na nesprávné posouzení tvrzených zásahů ze strany krajského soudu. Plně se ztotožnil s posouzením provedeným krajským soudem.

[14] Podle § 82 s. ř. s. *každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.*

[15] Judikatura správních soudů dovodila, že žaloba proti nezákonnému zásahu podle § 82 a násl. s. ř. s. je důvodná tehdy, jsou-li zároveň splněny následující podmínky: žalobce musí být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu, který není rozhodnutím (4. podmínka), a přitom byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka). Podmínka trvání zásahu, jejíž naplnění judikatura správních soudů taktéž požadovala, již v důsledku novelizace soudního řádu správního provedené zákonem č. 303/2011 Sb. dána není. Není-li splněna byť jen jediná z takto kumulativně formulovaných podmínek důvodnosti ochrany podle § 82 s. ř. s., je nutno takovou ochranu odeprít a žalobu, která se jí domáhá, zamítnout (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2005, č. j. 2 Aps 1/2005 - 65, publ. pod č. 603/2005 Sb. NSS, dále viz rozsudek ze dne 6. 2. 2020, č. j. 2 As 79/2019 - 61).

[16] Stěžovatel v kasační stížnosti namítal, že mu žalovaný od 16. 10. 2019 nevyplácí starobní důchod. K zastavení vyplácení starobního důchodu stěžovateli se Nejvyšší správní soud vyjádřil výše v souvislosti s namítanou nepřezkoumatelností vypořádání této námitky krajským soudem. V daném případě byla výplata dávky stěžovateli zastavena z důvodu nesplnění podmínek pro jeho vyplácení (stěžovatel v rozporu s § 116 odst. 3 zákona o sociálním zabezpečení nepředložil

pokračování

vyplněný tiskopis) a zároveň proto, že stěžovatel ani na opakovanou výzvu žalovaného nevyjasnil svou nesrozumitelnou žádost o změnu výplaty důchodu. Krajský soud se uvedenou námitkou stěžovatele zabýval na straně 3 a 4 svého rozsudku a správně uzavřel, že žalovaný postupoval v souladu se zákonem (s § 116 odst. 5 zákona o sociálním zabezpečení), jestliže zastavil vyplácení důchodu, a jeho postup proto není možné označit za nezákonný zásah.

[17] Stěžovatel dále namítl, že žalovaný použil částku 124 497 Kč z doplatku důchodu stěžovatele na úhradu pohledávky K. P. Tato pohledávka však již byla uspokojena v rámci exekučního řízení vedeného na Slovensku. Ze správního spisu vyplývá, že žalovaný použil uvedenou částku na částečnou úhradu pohledávky na základě příkazu soudního exekutora JUDr. Miloslava Zwiefelhofera ze dne 7. 9. 2017, č. j. 144 EX 459/17-40, o čemž žalovaný stěžovatele informoval podáním ze dne 28. 11. 2019. Krajský soud v napadeném rozsudku správně uvedl, že žalovaný je v této situaci v pozici plátce mzdy, resp. plátce jiného příjmu, a je vázán příkazem soudního exekutora. Jestliže stěžovatel s příkazem exekutora nesouhlasí, je na něm, aby brojil proti tomuto příkazu k tomu určenými právními prostředky ochrany. Ve shodě s krajským soudem tak Nejvyšší správní soud konstatuje, že použití částky 124 497 Kč z doplatku důchodu na částečnou úhradu pohledávky stěžovatele na základě příkazu soudního exekutora žalovaný provedl v souladu se zákonem a nelze jej považovat za nezákonný zásah. Pro úplnost zdejší soud dodává, že námitku, že byla předmětná pohledávka již uspokojena v rámci exekučního řízení vedeného na Slovensku, stěžovatel uplatnil poprvé až v kasační stížnosti, je proto nepřipustná ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s. Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. in fine brání tomu, aby stěžovatel v kasační stížnosti uplatňoval jiné právní důvody, než které uplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáváno, ač tak učinit mohl; takové námitky jsou nepřipustné. Ustanovení § 109 odst. 5 s. ř. s. naproti tomu brání tomu, aby se poté, co bylo vydáno přezkoumávané rozhodnutí, uplatňovaly skutkové novoty. K takto uplatněným novým skutečnostem kasační soud při svém rozhodování nepřihlíží (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 9. 2004, č. j. 1 Azs 34/2004 - 49, ze dne 25. 9. 2008, č. j. 8 Afs 48/2006 - 155, ze dne 30. 3. 2012, č. j. 4 Azs 1/2011 - 89, či usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2018, č. j. 8 Azs 259/2017 - 67). Pokud by bylo v řízení o kasační stížnosti před Nejvyšším správním soudem připuštěno uplatnění skutkových a právních novot, vedlo by to fakticky k popření kasačního principu, na němž je řízení o tomto mimořádném opravném prostředku vystavěno (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2012, č. j. 4 Azs 1/2011 - 89).

[18] V dalším odkazuje Nejvyšší správní soud na rozsudek krajského soudu, který se důkladně zabýval všemi uplatněnými námitkami a správně uzavřel, že stěžovatelem žalované zásahy nelze považovat za zásahy ve smyslu § 82 a násl. s. ř. s. I podle kasačního soudu odpovídaly stěžovatelem žalované postupy žalovaného zákonu, v důsledku čehož nelze přisvědčit stěžovateli v tvrzení o nezákonnosti žalovaných zásahů. Lze tedy uzavřít, že krajský soud nepochybil, jestliže předmětné žalobě nevyhověl. Nejvyšší správní soud neshledal v rozsudku krajského soudu ani žádné vady, pro které by bylo nutno jeho rozhodnutí zrušit (viz např. § 109 s. ř. s.). Zdejší soud se s argumentací rozsudku krajského soudu ztotožnil a v podrobnostech na ni odkazuje.

V.

[19] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Ve věci Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání.

[20] Soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec její běžné činnosti nevznikly. Ostatně žádné náklady ani nepožadoval.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. listopadu 2020

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu